

KLOGE HOVEDER AF NIELS ROJAND

VOR UNDERFULDE KLODES HISTORIE

RESEARCH: CECILIE CRONWALD/ARTIKLER AF ANNE KNUDSEN, JENS OLAF PEPEKE PEDERSEN, PETER D. WARD M.F.

I DENNE UGE: KLIMAETS UDVIKLING

VEJRET: ALLE TALER OM DET – OG NU SYNES VI MENSKEKERS OMSIDER AT VÆRE VED AT GØRE NOGET VED DET!!

PÅ DEN ANDEN SIDE HAR KLIMAET OGSÅ HAFT SIN ANDEL I DEN EVOLUTIONÆRE UDVIKLING, DER FØRTE TIL DEN MODERNE METEOROLOG!

KULTID

ISTID

TV-AVISTID

GENNEM HELE KLODENS LEVETID HAR KLIMAET VÆRET PRÆGET AF BLA. MÆNGDEN AF DRIVHUSGASSER I ATMOSFÆREN...

...I ET SAMSPIL MED DE SÅKALDTE CROLL-MILANKOVITCH-CYKLER I JORDENS BANE...

...SOM RESULTERER I ISTIDER CA. HVERT 22.000. ÅR (OG EN SÆRLIG SLEM EN HVERT 100.000. ÅR)!!!

MEDVIRKENDE TIL DEN FØRSTE ISTID FOR CA. 2,4-2,1 MIA. ÅR SIDEN VAR MÅSKE THE GREAT OXYGENATION EVENT*, DER ØGEDE ILMÆNGDEN I ATMOSFÆREN OG MINDSKEDE DRIVHUSEFFEKTEN.

FOR 800-600 MIO. ÅR SIDEN GIK DET NOK HELT GALT, DA MÆNGDEN AF HAVIS OG DEN HERAF FØLGENDE GLOBALE AFKØLING ØGEDES SÅ MEGET, AT PROCESSEN LØB LØBSK – OG HELE KLODEN FRØS TIL IS!

DROPSTEN VIDNER OM ISDÆKKE VED ÆKVATOR.

MEN HVORDAN KUNNE LIVET OVERLEVE UNDER IS? MÅSKE VAR HAVET VED ÆKVATOR ISFRIT – OG DROPSTENENE STAMMER SÅ FRA ISBJERGE.

VULKANUDBRUD ØGEDE CO₂-MÆNGDEN I ATMOSFÆREN, SÅ TEMPERATUREN ATTER STEG.

ENORME VULKANUDBRUD VAR OGSÅ PÅ SPIL VED PERM-TRIASGRÆNSEN FOR CA. 250 MIO. ÅR SIDEN.

KOMBINERET MED FEEDBACK-MEKANISMER SÅ SOM FRIGIVELSE AF HAVBUNDENS ENORME LAGRE AF FROSSEN METAN FØRTE DET TIL, AT TEMPERATUREN STEG 10 GRADER – HVILKET KAN HAVE PÅVIRKET...

...HAVENES CIRKULATION MED ILSVIND OG VÆKST I MÆNGDEN AF SVOVLBakterier TIL FØLGE!

GIFTIG HYDROGENSULFID

90% AF JORDENS LIV UDDØDE – OG DER GIK ÅRMILLIONER, FØR HER ATTER VAR TIL AT VÆRE!

FOR 55 MIO. ÅR SIDEN (EOCÆN) FIK VULKANUDBRUD IGEN TEMPERATUREN TIL AT STEGE MED 6 GRADER OVER 20.000 ÅR – HVILKET DOG VAR LANG TID NOK TID TIL, AT JORDENS ARTER KUNNE NÅ AT TILPASSE SIG.

CO₂-MÆNGDE: 800 PPM*

KLIMAÆNDRINGERNE I DAG KAN MINDE OM EOCÆN – BORTSET FRA...

...AT CO₂-MÆNGDEN ØGES MANGE HUNDREDE GANGE HURTIGERE (VI HAR NETOP PÅSSERET 400 PPM – SÅ DER ER DOG ENDDU ET STYKKE VEJ)!!!

SIDEN SLUTNINGEN AF SIDSTE ISTID (WEICHSEL, CA. 115.000-11.700 ÅR SIDEN) ER TEMPERATUREN GÅET OP OG NED.

I JÆGERSTENALDEREN, I DET HOLOCÆNE VARMEOPTIMUM FOR 5000-9000 ÅR SIDEN, VAR DER VÆRT I NORD – MEN KØLIGERE PÅ DEN SYDLIGE HALVKUGLE.

AGERBRUGETS UDBREDELSE I EUROPA SYNES PÅVIRKET AF VOLD-SOMME KLIMABEGIVENHEDER SOM SAMMENBRUDET FOR 8200 ÅR SIDEN AF ET ISSKJOLD OVER CANADA.

...OG MIDDELHAVET, DER LØB OVER SINE BREDDER I SORTE HAVS-REGIONEN FOR 7500 ÅR SIDEN.

MILDT KLIMA TILLOD JO NORDBOERNE AT DRIVE AGERBRUG PÅ GRØNLAND OMKR. ÅR 1000, MEN DET VARME VEJR I MIDDELALDERENS EUROPA...

...FULGTES AF DEN SÅKALDTE LILLE ISTID CA. 1500-1800.

HER GÅR SVENSKEN OVER DET TILFROSNTE BALT.

MEN, HOVI!

HVORDAN VAR DET NU LIGE MED DE DER CROLL-MILANKOVITCH-CYKLER, VI NAVNTE FØR? IFØLGE DET URVÆRK BURDE VI LIGE NU...

...BEFINDE OS IKKE KUN I EN ISTID...

...MEN MIDT I EN AF DE RINIIGTIG SLEMMER!

MEGET TALER FOR, AT ISTIDEN BLEV TAGET I OPLØBET FOR CA. 8000 ÅR SIDEN – DA AGERBRUGERE BEGYNDTE AT AFBRÆNDE SKOV OG KRAT!

DE SIDSTE 200 ÅR ER DET GÅET STÆRKT MED FORBRUGET AF FOSSILE BRÆNSLER – OG UDEN DEN MENNESKE-SKABTE DRIVHUSEFFEKT VILLE VI MÅSKE FOR ALVOR VÆRE KOLDE I RØVEN!!

CO₂

MEN OPLEVER VI SÅ IKKE FLERE ØDELÆGSELSE PÅ GRUND AF VILDERE VEJR? MÅSKE NOK – MEN FØRST OG FREMMEST PÅ GRUND AF VORE BYGGEVÅNER – SOM ER PRÆGET AF ØNSKET OM AT HAVE PLADS PÅ FØRSTE RÆKKE!

EN TSUNAMI! HURTIGT! EN SELFIE!

DISSE EMNER ER TIDLIGERE BEHANDLET MERE UDFØRLIGT I DEN HÅNDEGNEDE BOG MENIGMANDS GUIDE TIL DOMMEDAG FRA FORLAGET HOVEDLAND. NR